

20. ПОЗИТИВНІ НАСЛІДКИ НЕГАТИВНОЇ КОН'ЮНКТУРИ НА ЕНЕРГЕТИЧНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Є.В. Чазов

Національний університет харчових технологій

Політико-економічна криза 2014-2015 рр. згубно позначилась на всіх бізнес-операціях українських компаній. Ці явища відобразились і на іноземних компаніях, що імпортують свою продукцію в Україну. Адже, при практично синхронному падінні обох напрямків зовнішньої торгівлі України, імпорт продукції в першому півріччі 2015 року скоротилися на 36% – до \$18,1 млрд. [1]. У нинішній економічній ситуації відбулося різке зниження виробництва і, відповідно, попиту на споживчі та промислові товари. Це торкнулося продукції як закордонного, так і внутрішнього виробництва.

Разом з тим при триразовій девальвації гривні протягом двох останніх років імпорتنі товари суттєво програють українським аналогам у цій привабливості. Щоб не піднімати ціни реалізації відповідно до зростання курсу іноземної валюти, імпортерам доводилося працювати з меншою рентабельністю і, як наслідок зниження купівельної спроможності населення, – меншою кількістю продукції. Доступ всіх економічних агентів до валюти в результаті політики НБУ також істотно обмежився.

Політичні аспекти нинішньої кризи не могли не позначитися на географічній структурі українського імпорту. У I півріччі 2015 року поставки з Росії скоротилися більш ніж наполовину – до \$3,7 млрд.[1]. Проте, ключову роль у цьому зіграла переорієнтація імпорту енергоресурсів, адже якщо два роки тому на Росію припадало 96% всіх поставок газу, то в січні-червні 2015-го – вже лише 37% [1]. Основні обсяги блакитного палива Україна тепер купує у європейських країн. Завдяки цьому імпорт із ЄС на загальному тлі знизився несуттєво – на 26% – до \$7,3 млрд. [1]. Обсяги закупівель в окремих європейських країн-постачальників навіть істотно зросли. Наприклад, імпорт із Норвегії, понад 80% [2] якого припадає на енергоресурси, за перші шість місяців минулого року збільшився в чотири рази.

Четвертий за обсягами операцій імпорту партнер України – Білорусь – скоротила їх на 44% [3] через зростання цін на нафтопродукти свого виробництва. Вони займали 77% [3] у загальному обсязі білоруських поставок.

Серед регіонів найбільшу питому вагу в імпорті продовжує утримувати Київ з часткою 38% [4]. З величезним відставанням за ним ідуть Дніпропетровська і Київська область.

Негативні фактори, що зумовили зниження поставок та споживання основного імпортного товару в Україні – енергоресурсів, мають чимало позитивних наслідків:

1. Значна частина підприємств і домогосподарств почали приділяти більше уваги енергоефективності і енергоменеджменту, запроваджуючи енергоощадні технології, а також більш розумно використовуючи енергоресурси.

2. Негативна цінова кон'юнктура на енергетичному ринку та збільшення тарифів на оплату палива і тепла призвели до переходу домогосподарств та деяких підприємств (де характер виробництва це дозволяє) на альтернативні джерела енергії та опалення, що дозволяють доводити ККД опалювальних систем до 80% [5].

3. Масове переобладнання паливних систем суб'єктами господарювання стимулював виробництво таких систем, а також виникнення нових підприємств, що реалізують та обслуговують це обладнання.

4. Високі комунальні тарифи змусили не лише підприємства, але і громадян, більш економно використовувати енергоресурси та утеплювати власні помешкання.

5. В майбутньому така цінова тенденція стимулюватиме використання альтернативних джерел енергії (наприклад енергії біомаси), особливо в сільській місцевості, де наявність таких джерел значна.

Отже, можемо зробити висновок, що і в даному випадку і загалом, будь яка криза несе в собі нові можливості. Адже криза є проявом тих негативних тенденцій, що зазвичай накопичуються роками, і в результаті змушує переформатовувати спосіб мислення і підхід до ведення справ.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Інформаційний портал «Укрінформ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrinform.ua/rubric-iac/1850581-import_v_ukrainu_skorotivsya_na_tretinu__doslidgeniya_2059227.html

2. Офіційний сайт посольства Королівства Норвегія в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://norway.mfa.gov.ua/ua/ukraine-no/trade>.

3. Портал Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Державна підтримка українського експорту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrexport.gov.ua/ukr/tovaroobig_z_ukr/bel/5230.html.

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua

5. Інтернет-магазин компанії «Укрбіо» [Електронний ресурс]. –
Режим доступу: <http://bio.ukrbio.com/ua/articles/8440>.

Науковий керівник – Ралко О.С., к.е.н.